

Florence, de Ognissanti-wijk

17 mei 1510

Pater Sorvino en zijn assistent renden van de Ognissanti-kerk naar het huis van de schilder en leunden tegen de deurposten om even op adem te komen. Ze waren met spoed ontboden: de meester lag op sterven. De priester klopte aan, maar niemand deed open. Hij keek naar zijn assistent en klopte nog een keer, ditmaal wat harder. Ten slotte kwam er een dienstmeisje. ‘Hij gaat dood!’ riep ze verschrikt vanuit de deuropening.

De stank in het huis dwong ze hun neus te bedekken met een zakdoek. De jonge vrouw baande zich een weg tussen het afval en de ratten, veegde een pluk haar uit haar gezicht en wist een van de knaagdieren hard te raken met een bezemsteel. ‘Vervloekte satansbeesten!’ schreeuwde ze, om de dode rat vervolgens bij de staart te pakken en uit het raam te gooien. Ze schonk de twee mannen een glimlach met veel tandvlees en weinig tanden, liep weer verder en bleef staan voor een dichte deur. ‘Hier ligt-ie,’ zei ze terwijl ze de deur opende.

De priester betrad de kleine kamer, die slechts werd verlicht door een brandende kaars. Hij zag een roerloos lichaam in een bed en kon het gezicht amper onderscheiden. Het dienstmeisje pakte de kaars en zette hem op de tafel. ‘Meester, pater Sorvino is gekomen.’

De man onder de deken begon te bewegen en opende langzaam zijn ogen. ‘Ik dacht dat jullie niet meer zouden komen,’ zei hij zachtjes.

De priester keek naar zijn lange haren, naar de dikke baard die zijn gezicht bedekte. Hij was geschokt. 'Alessandro, hoe voelt u zich?'

'Moe, heel erg moe.' Hij begon te hoesten.

De priester nam plaats op de stoel naast het bed en liet zijn blik glijden over de rotzooi in de kamer en de vochtplekken op de muren. Hij was getuige geweest van de grootse prestaties van die man en had vreselijk met hem te doen.

'Amadeo, mijn laatste uur heeft bijna geslagen,' zei de man kuchend.

'Wilt u biechten?'

'Ik heb de laatste jaren niet veel zonden begaan, dus er valt weinig te belijden.'

'Maar wat kan ik dan voor u betekenen?' vroeg hij bedroefd.

'Ik wil u om een gunst vragen,' zei hij en hij legde zijn hand op zijn borst. Bij elke ademhaling leek het net of hij met een dolk werd gestoken. 'Ik heb een brief die u aan iemand moet geven.'

'Een brief? Aan wie dan?'

'Aan de zoon van Simonetta, Alessandro Vespucci.'

Het dienstmeisje liep naar de priester en gaf hem een verzegelde envelop. Pater Sorvino las de naam die erop was geschreven en stak hem tussen de bladzijden van de bijbel in zijn hand. Verbaasd keek hij hem aan.

'Ik heb een schuld die ik moet vereffenen voordat ik deze wereld verlaat... Dat heeft ze me gevraagd...' Hij moest opnieuw hoesten. 'En ik heb een schilderij voor hem. Ook dat moet u aan Alessandro geven.' Hij zag de twijfel in de ogen van de priester. Hij was niet bang voor de dood, maar wel voor de mogelijkheid dat zijn verzoek niet zou worden ingewilligd, dus ging hij wat harder praten. 'Amadeo, u moet me beloven dat u het zult doen!'

De priester knikte, en de man in het bed slaakte een zucht van verlichting. 'Denkt u dat ik haar zal zien, daarboven? Ik kan me haar gezicht nauwelijks nog herinneren.'

‘De Heer heeft een plekje voor al Zijn schepselen,’ antwoordde de priester met een flauwe glimlach.

‘Dan kan ik haar weer schilderen en zal ik geen pijn meer voelen,’ zei hij en hij hield zijn door de ziekte misvormde handen omhoog.

De priester verschoot van kleur.

‘En er is nog iets wat ik u vragen wil.’

‘Zegt u het maar.’

‘Ik wil begraven worden in de Ognissanti-kerk, dicht bij haar.’

‘Ik zal ervoor zorgen, Alessandro,’ zei de priester knikkend met het hoofd.

De man voelde zich bevrijd, want hij wist dat pater Sorvino zich aan zijn woord zou houden. Er verscheen een lach op zijn gezicht. Daarna sloot hij zijn ogen om ze niet meer te openen.

De priester legde zijn hand op zijn voorhoofd en maakte het kruisteken. ‘*Requiescat in pace*, mijn zoon!’ Hij bleef nog even in de kamer en vertrouwde de ziel van de overledene toe aan de almachtige God. Het deed hem verdriet om hem in armoede te zien sterven.

Toen hij ten slotte vertrok, zag zijn assistent meteen dat hij aangedaan was. ‘Pater, gaat het wel goed met u?’

‘De Heer schenkt aan sommigen talent, maar maakt ze tegelijk zorgeloos, want ze denken niet aan het eind van hun leven, en daardoor sterven ze in misère en eenzaamheid.’

‘Kende u hem?’

‘Heel Florence kende hem. Het was Alessandro di Mariano di Vanni Filipepi.’

‘Sandro Botticelli?’ vroeg de assistent verbaasd.

‘In hoogsteigen persoon,’ antwoordde hij met klaaglijke stem. De twee mannen liepen naar de deur.

‘Pater, vergeet het schilderij niet!’ riep de meid, die een fors doek achter zich aan sleepte.

De priester draaide zich om en huiverde toen hij het zag. Hij herkende de twee personen die erop waren afgebeeld. ‘Dat

schilderij moet bedekt worden!’ schreeuwde hij met uitpuilende ogen.

Het dienstmeisje gaf hem snel een laken met allemaal scheuren erin. Er viel een notitieboekje uit met een bruinleren kaft. De assistent raapte het op en stak het haastig in zijn wambuis. Daarna bedekte hij het schilderij om de priester tot bedaren te brengen. ‘Pater, waarom wilt u niet dat mensen het kunnen zien?’ vroeg hij bezorgd terwijl hij het schilderij op zijn schouder zette.

De priester zweeg even en zei toen met een verwilderde blik in zijn ogen: ‘Dit doek kan de Medici te gronde richten, en met hen heel Florence.’

Bij het verlaten van het huis keek hij even naar boven en vroeg God om vergeving omdat hij niet kon doen wat hij een man op zijn sterfbed zojuist had beloofd. Aan de hemel pakten zich donkere wolken samen.

De assistent was pas na acht uur ’s avonds thuis, helemaal doorweekt. Op de weg terug waren ze overvallen door de onweersbui, en voordat hij naar huis mocht, moest hij eerst nog met pater Sorvino meelopen om het schilderij naar de kerk te brengen. Hij wist dat hij van zijn moeder op zijn kop zou krijgen.

‘Mag ik weten waarom je zo laat bent?’ zei ze terwijl ze opstond van tafel om een bord te vullen met soep uit de nog dampende ketel boven de open haard. ‘De anderen liggen al een tijdje op één oor.’

Hij was tot op het bot verkleumd en keek haar onbewogen aan. Hij trok zijn natte kleren uit en hield ze bij het vuur. Daardoor viel het notitieboekje dat hij in zijn wambuis had gestopt in de open haard. Hij zag hoe de bladzijden vlam vatten. Zonder zich te bedenken pakte hij het boekje en brandde daarbij zijn vingers. Haastig wikkelde hij het in zijn vochtige kleren om de vlammen te doven.

‘Hoe kun je nou zo onhandig zijn? Ik kan er echt niet bij

dat ze je tot het klooster hebben toegelaten!’ schreeuwde zijn moeder.

Hij luisterde niet naar haar en was alleen maar blij dat het boekje niet helemaal was verbrand. Hij nam plaats aan tafel, legde het boekje heel voorzichtig naast zich en begon de hete soep naar binnen te slurpen.

Toen hij klaar was met eten, liep hij naar de slaapkamer en keek hij naar zijn jongere broers en zussen, die ineengedoken als fretjes in de bedden lagen. Hij zou ze nooit meer zien. Hij bladerde door het notitieboekje. Het bevatte aantekeningen van Botticelli waarin hij zijn bewondering uitte voor een vrouw, Simonetta Vespucci. Op de laatste bladzijden trof hij vier portretten van haar aan. Hij streelde ze met zijn vingers, diep onder de indruk van haar schoonheid.

Voordat hij ging slapen, scheurde hij de verbrande bladzijden uit het boekje, dat hij vervolgens onder zijn bed verstopte. Morgen zou hij het naar het klooster brengen. Hij had nog nooit een boek gehad. Het zou zijn schat zijn.

San Gimignano, Palazzo Verini

21 maart 2023

Professor Belletti liet zijn auto achter bij het smeedijzeren hek en liep over de oprijlaan naar het palazzo. Hij was gespannen, want hij had de graaf al jaren niet meer gezien, en hij wist hoe onvoorspelbaar de man kon zijn. Vol bewondering keek hij naar de eeuwenoude olijfbomen die het huis omringden. Toen hij de tuin betrad, zag hij hem de rozenstruiken snoeien bij de voorgevel. De graaf was gekleed in lichte kleuren, en om zich te beschermen tegen de voorjaarszon droeg hij een vilten hoed, die hij even afzette om een hand door zijn witte haren te halen. De professor verbaasde zich over de behoedzame manier waarop zijn grote, stevige handen omsprongen met de bloemen. Hij was in de loop der jaren nauwelijks veranderd.

‘Goedemorgen, Arnaldo,’ zei de professor op serieuze toon.

De graaf draaide zich om en keek hem aan met zijn kleine oogjes. Ondertussen kneept hij de snoeischaar dicht. ‘Ik moet Aurelio dringend laten weten dat hij de lijst met bezoekers beter moet controleren,’ zei hij en hij keerde zich weer om naar de rozenstruiken.

De professor perste er een lachje uit. ‘Ik zie dat ik nog steeds niet welkom ben.’ Hij schudde het hoofd. ‘Maar ondertussen is er aardig wat tijd verstreken, vind je niet?’

De graaf keek naar hem. Die vent irriteerde hem mateeloos. Wat wilde hij? De laatste keer hadden ze knallende ruzie gehad. Hij nam het hem nog steeds kwalijk dat hij niets had

verteld over Graziela's vertrek en met name dat hij hem had proberen te manipuleren na zijn ongeluk. Ooit was het zijn beste vriend geweest.

'Zeg eens, Domenico, waar heb ik dit bezoek aan te danken?' vroeg hij wrevelig.

'Vind je het erg als ik even ga zitten?'

De graaf had hem het liefst afgepoeierd. 'Heeft het zin om ja te zeggen?'

De professor was een klein mannetje met een ernstig gezicht dat voortdurend kwaad leek te zijn, en omdat hij niet veel haar had, zag hij er ouder uit dan hij in werkelijkheid was. Hij legde zijn hoed neer op de marmeren tafel en nam plaats op een stoel terwijl hij de tuin bestudeerde met zijn pikzwarte ogen. 'Ik zie dat het palazzo zijn grootsheid heeft behouden. Ik ben altijd van mening geweest dat dit het indrukwekkendste paleis van Toscane is.'

De graaf observeerde hem met ergernis. 'Domenico, ik denk niet dat je hier bent om het palazzo te bewonderen...'

'Nee, inderdaad. Ik wilde je vragen om me te helpen bij een project.'

De graaf bromde iets in zijn baard.

'Ik ben van plan om een tentoonstelling te organiseren in de Galleria degli Uffizi. Over een jaar zwaai ik af als hoofd van de restauratieafdeling, en ik wil mijn post niet verlaten zonder een eerbewijs aan de grote meester.'

'Een post die je overigens dankzij mijn familie bekleedt,' zei de graaf en hij keek hem strak aan.

De professor schudde het hoofd. 'De directeur is echter van mening dat we in het museum al genoeg aandacht aan Botticelli besteden en dat we andere schilders voor het voetlicht moeten brengen. Ik heb lang zitten dubben of ik het wel aan je moest vragen, maar wat kunst betreft zijn we het altijd eens geweest.'

De graaf was weer bezig met zijn rozen en keek vanuit zijn ooghoeken naar de professor.

'Ik heb je financiële steun nodig om Botticelli de plaats in

de geschiedenis te geven die hem toekomt.'

'Maar natuurlijk,' zei de graaf. Die kerel probeert er steevast een slaatje uit te slaan, dacht hij.

Toen de professor zag dat hij er niet in slaagde zijn belangstelling te wekken, ging hij wat dichterbij staan. 'Het wordt de bijzonderste expositie ooit van het werk van Botticelli. Ik wil de briljantste studenten inhuren met wie ik tot nu toe gewerkt heb. En ik heb er twee gehad die echt uitzonderlijk waren.' Vervolgens haalde hij een foto uit de zak van zijn jasje en liet die aan hem zien.

De graaf keek ernaar zonder veel interesse, maar opeens werd zijn aandacht getrokken. Hij trok de foto uit zijn handen. De schaar viel op de grond. 'Maar dat is...'

De professor lachte. 'Ongelooflijk, niet?'

'Dat kan niet waar zijn!' riep de graaf, die met grote ogen naar de foto staarde.

'Kom morgen naar de Galleria degli Uffizi, dan leg ik je alles uit.'

De professor pakte zijn hoed van de tafel en liet de graaf verbijsterd achter met de foto in zijn handen. Aan het eind van de tuin draaide hij zich om en keek naar het palazzo. Jij hebt altijd alles gehad, zei hij in gedachten tegen de graaf. Hij zette zijn hoed op en liep terug naar zijn auto.

Barcelona, Sant Gervasi

20 juni 2023

Carla stond op het terras en staarde naar de weelderige lindebomen in het Parc del Turó. Haar natte haren streelden haar gezicht terwijl waterdruppeltjes over haar rug gleden in een suggestieve, golvende dans. Ze knoopte de ceintuur van haar badjas dicht en koesterde zich in de ochtendzon. Ze sloot haar ogen. Met kippenvel dacht ze terug aan de liefkozingen van Àlex. Toen ze lichtjes over de reling leunde, werd ze tegengehouden door het geluid van een stem: 'Je gaat toch niet springen, hè?'

Ze draaide zich om en zag Àlex staan. Hij keek naar haar met zijn nachtblauwe ogen en was inmiddels aangekleed. Hij droeg zijn grijze jasje en een gilet met daaronder een wit overhemd. Het pak voor belangrijke rechtszaken, bedacht ze. Carla sloeg haar armen om hem heen en gaf hem een kus. Ze rook het vleugje grapefruit en bergamot in zijn eau de cologne. 'Weet je dat je me heel erg gelukkig maakt?' fluisterde ze hem in het oor.

'Ik weet dat ik gek op je ben,' antwoordde hij en hij gaf haar op zijn beurt een kus. Hij maakte zich van haar los en keek haar diep in haar honingkleurige ogen. 'Je was al heel vroeg op.'

'Ik moest nog yoga doen voordat ik naar mijn werk ga. Anders weet ik niet hoe ik het daar uit moet houden.'

'Ik snap gewoon niet dat een paar vreemde houdingen op een matje je daarbij helpen.'

Carla keek hem aan. Ze had de hoop nog niet opgegeven

dat hij op een dag zou inzien hoe heilzaam yoga kon zijn. 'Ooit zul je het samen met mij doen,' zei ze en ze maakte het namasté-gebaar.

Àlex schoot in de lach. 'Je weet dat ik alleen maar een racket en een paar ballen nodig heb, en een overwinning op mijn tegenstander.'

'Jij bent ook altijd zo diepzinnig.'

Àlex glimlachte terwijl hij de knoop van zijn das rechte trok. 'Lieverd, als je wilt dat ik met je meega, moet je je nu aankleden. Ik mag mijn vlucht naar Madrid niet missen. Vandaag hou ik mijn slotpleidooi.'

'Rustig maar. Die zaak win je heus wel.'

'Heb je dat in je glazen bol gezien?'

'Jazeker,' zei ze met een knipoog.

Er verscheen opnieuw een lach op Àlex' gezicht. Het zesde zintuig van Carla vergiste zich zelden. 'Het is een heel belangrijke zaak, en als ik win, heeft die ouwe geen keuze meer. Dan moet hij mij de dingen wel op mijn eigen manier laten doen,' zei hij stellig, waarna hij zich omdraaide en weer naar de kamer liep.

Àlex was lang, had brede schouders en bewoog zich zelfverzekerd. Carla observeerde hem vanaf het terras terwijl hij dassen, overhemden en ondergoed in een koffer stopte, waarbij hij een nauwkeurige volgorde hanteerde. Het leek een soort ritueel. Zijn bewegingen waren berekenend als de zetten van een perfect gespeelde schaakpartij. Zo bereidt hij ook zijn zaken voor, dacht ze.

'Ik zal de auto halen, schat!' zei hij en hij liep met zijn koffer naar het halletje.

Carla ging naar de kamer. Ze droogde haar haren af met een handdoek en liet haar badjas op de grond vallen. Vervolgens trok ze een witte jurk aan die haar gebronsde huid accentueerde en bruine sandalen met een enkelbandje. Tot slot deed ze rode lippenstift op en zwarte mascara. Met een glimlach bekeek ze zichzelf in de spiegel.

Ze liep naar het halletje, waar Àlex op zijn telefoon stond te kijken. 'Ik dacht dat je al beneden zou zijn.'

'Ik wilde nog even mijn berichten checken,' zei Àlex en hij keek naar Carla, naar het lange kastanjebruine haar rond haar gezicht, naar haar amandelvormige ogen. Hij verloor zich in haar decolleté, dat het paradijs beloofde onder haar jurk.

'Wanneer kreeg je dat hopeloze idee om naar Madrid te gaan?'

Hij liep naar haar toe en streek met de rug van zijn hand over haar schouder. Er ging een rilling door haar heen.

'Ik vrees dat ik de tweede vlucht moet nemen,' zei hij met een begerige blik op haar lippen.

'Maar vandaag is het slotpleidooi!'

'Ik wil uitsluitend pleiten voor jou,' antwoordde Àlex.

Carla lachte en begon hem te zoenen.

Carla rende de laatste trap op naar de ingang van het Museu Nacional d'Art de Catalunya. Eenmaal boven zag ze nog dat de Porsche van Àlex de Avinguda de Maria Cristina in sloeg op weg naar de Plaça d'Espanya. Voordat ze naar binnen ging, bekeek ze de indrukwekkende neoclassicistische gevel met de grootse centrale koepel. Daar kreeg ze nooit genoeg van.

Bij de controle lachte de beveiliging naar haar. Carla groette hem, zoals elke ochtend, en nadat haar tas gescand was, liep ze naar de kleedkamers. Ze keek op de klok boven de kluisjes. Ze was weer te laat. Recasens vermoordt me, dacht ze. Zo snel mogelijk opende ze haar kluisje, waar ze vervolgens haar tas in legde. Ze pakte de stofjas en deed haar nog vochtige haren in een staart. Terwijl ze haar werksneakers aantrok, probeerde ze zich geestelijk voor te bereiden op de saaie controletaken die haar te wachten stonden in de zalen die aan haar waren toegewezen. Ze was ervan uitgegaan dat het een korte klus zou zijn, maar inmiddels deed ze dat werk nu al meer dan twee maanden. Ze verspilde haar talent.

Ze liep naar de restauratiezaal om Pau en Júlia te begroeten.

Op de universiteit gingen ze al intensief met elkaar om, maar door hun werk in het museum waren ze pas echt onafscheidelijk geworden. In het begin dachten ze nog dat Carla een verwend kind was dat altijd een makkelijk leventje had geleid als enig kind in een welgesteld gezin. Haar ouders waren twee gerenommeerde chirurgen van het Hospital Clínic. Haar schoonheid en idealistische inslag hielpen ook niet echt. Carla had echter laten zien dat ze veel meer was dan je op het eerste gezicht zou denken en dat je altijd op haar kon rekenen.

Pau en Júlia waren druk bezig met de restauratie van de muurschildering van Boí. Toen ze hen zo zag werken, kreeg ze kriebels in haar buik. ‘Hallo, jongens!’ zei ze en ze liep naar hen toe.

‘Carla, je grote vriendin is naar je op zoek. We hebben haar gezegd dat je in de kleedkamer bent, maar ik geloof niet dat ze daarin is getrapt,’ zei Pau terwijl hij zijn hoofd ophief.

‘Àlex moest naar Madrid, en we hebben iets te lang getreuzeld,’ bekende ze met een glimlach.

‘Nu begrijp ik waarom je zo straalt,’ zei Júlia.

Carla bekeek de muurschildering. ‘Ik wist niet dat jullie vandaag zouden beginnen. Het is indrukwekkend!’ zei ze en ze streek lichtjes met haar vingers over de beschilderde muur. ‘Wat moet ik in hemelsnaam doen om ook zo’n restauratieklusje te krijgen in dit museum?’

‘Je zou ons kunnen helpen met de kleur,’ stelde Júlia voor.

‘Ik heb nog nooit aan een muurschildering gewerkt.’

‘Het lijkt veel op de manier waarop jullie doeken restaureren. Wij schilderen in fasen, want de kalk moet vochtig zijn, anders hecht de kleur niet goed. Als we alle drie onze schouders eronder zetten, zijn we eerder klaar. Dat is een argument dat zelfs Recasens niet zomaar van de hand kan wijzen.’

‘Ja, en bovendien is het de eerste volledige restauratie van een muurschildering die aan het museum is overgedragen. Ze willen dat het een succes wordt!’ concludeerde Pau.

Carla’s ogen begonnen te glinsteren. ‘Dat zou ik geweldig

vinden! Maar die vrouw laat me alleen maar onderhoudsklusjes doen. Ik kan me al niet meer heugen hoe je een schilderij restaureert, en het ergste is nog dat ik niet snap wat ik verkeerd heb gedaan.'

'Dat is juist het probleem, dat je niets verkeerd hebt gedaan,' merkte Pau op.

'Hoe bedoel je?' vroeg ze met gefronst voorhoofd.

'Ze voelt zich gewoon bedreigd. Het werk dat je hebt gedaan bij *De Maagd* van Fra Angelico heeft veel bewondering afgedwongen. Recasens probeert alleen maar haar plekje te beschermen.'

'Voelt ze zich bedreigd door mij?' Carla schudde het hoofd, maar begon het gedrag van haar supervisor wel beter te begrijpen.

Ze hoorden voetstappen en keerden zich om.

'Señorita Bas, wat fijn dat u er ook bent!'

Toen Carla haar stem hoorde, schoot ze meteen in de stress. 'Excuses voor de vertraging. Ik had problemen met de auto,' loog ze.

Mevrouw Recasens keek haar onderzoekend aan. 'Ja, uiteraard!' zei ze kortaf. 'Loopt u even mee naar mijn kamer? Ik moet met u praten.'

Carla wisselde een bezorgde blik met Pau en Júlia en voelde dat ze warm werd vanbinnen. Ze volgde de vrouw met haar stijve knotje en haar lange rok tot over de knieën. Toen ze in het kantoor waren, sloot Recasens de deur en keek ze Carla indringend aan met haar uilenogen. Dat mens intimideerde haar.

'Señorita Bas, houdt u wel van uw werk?' vroeg ze ironisch.

'Ja, natuurlijk hou ik van mijn werk!' antwoordde ze haastig.

'Nou, daar lijkt het eerlijk gezegd niet op. U komt vrijwel altijd te laat, en wanneer wij het immense geluk hebben u in ons midden te mogen begroeten, bent u met uw hoofd heel ergens anders.'

Carla's hart sloeg op hol. Ze voelde de adrenaline door haar aderen stromen. 'Ik snap gewoon niet waarom ik de hele dag

onderhoudsklusjes moet doen in plaats van restauraties, want daar ben ik tenslotte voor aangenomen!’

Mevrouw Recasens trok een vies gezicht. ‘Trekt u mijn beslissingen soms in twijfel?’ vroeg ze dreigend.

Carla visualiseerde de krijgerhoudingen die ze die ochtend had geoefend tijdens de yogasessie. Ze was bereid om te vechten. ‘Ik wil alleen maar weten waarom ik niets meer mag. Volgens mij heb ik niets verkeerd gedaan!’

Mevrouw Recasens begreep dat ze niet zou inbinden. ‘Señorita Bas, ik ben u geen enkele uitleg verschuldigd over mijn beslissingen. Wanneer ik meen dat u geschikt bent voor een klus, zal ik u dat laten weten. Maar u verdoet mijn tijd, dus ga aan het werk als u bij dit museum wilt blijven!’ zei ze op autoritaire toon en ze hield de deur open.

Carla was des duivels en wierp de hooghartige vrouw een vernietigende blik toe. Wat een nare streber, dacht ze en ze liep de kamer uit.